

**TAM TẠNG THÁNH KINH PHẬT GIÁO
TẠNG KINH (NIKÀYA)**

Thi Hòa

**TRUNG BỘ KINH
(Majjhima Nikàya)**

Hòa Thượng THÍCH MINH CHÂU
Dịch sang tiếng Việt từ Tam Tạng Pàli

Chuyển thể Thơ :

Giới Lạc MAI LẠC HỒNG

(Huynh Trưởng Cấp Tấn - GDPTVN tại Hoa Kỳ)
Email : honglacmai1@yahoo.com

* Kính mong Chư Tôn Thạc Đức và chư Thiện Hữu Tri Thức khi đọc “Thi hóa Trung Bộ Kinh” xin hoan hỷ đối chiếu, so sánh với nguyên bản dịch phẩm của Ngài Cố Hòa Thượng Minh Châu – và hoan hỷ chỉ dẫn cho chúng con những chỗ sai lầm . Xin đề đầu cảm tạ .

**(5 KINH
từ số 71 đến số 75)**

MỤC LỤC ::

Tên Kinh	Trang :
71) Kinh dạy VACCHAGOTTA về TAM MINH – Tevijjavacchagotta sutta	473
72) Kinh dạy VACCHAGOTTA về LỬA – Aggivacchagotta sutta	481
73) Đại Kinh VACCHAGOTTA – Mahàvacchagotta sutta	491
74) Kinh TRƯỜNG TRẢO – Dìghanakha sutta	505
75) Kinh MÀGANDIYA – Màngandiya sutta	513

71. Kinh Dạy VACCHAGOTTA về TAM MINH (Tevijjavacchagotta sutta)

Như vậy, tôi nghe :

Một thời, Đức Thế Tôn Điều Ngự

Đến an trú tại Vê-Sa-Li (1)

(Cũng là Thành Tỳ-Xá-Ly)

Rừng Đại Lâm (2), với các vì Săng-Ga (3)

Tại Ku-Tá-Gá-Ra-Sa-Lá (4)

(Gọi thanh nhã : Trùng Các giảng đường).

Lúc ấy, ngoại đạo du phương

Vách-Cha-Gôt-Tá , ngụ thường không xa

Vườn Ê-Ká-Pun-Đa-Ri-Ká (5)

Nhiều du-sĩ ở cả vườn này .

Thế Tôn vào buổi ban mai

Đắp y mang bát , rồi Ngài ra đi

Vào thành Vê-Sa-Li khát thực .

(1) : Vesali (Tỳ-Xá-Ly) là thủ phủ của vương quốc Licchavi , một trung tâm chính trị, thương mại và văn hóa quan trọng thời Phật. Nơi đây còn là cái nôi của nền văn hóa triết thuyết Phật-giáo. Tại đây, đức Phật đã tuyên bố 3 tháng nữa Ngài nhập Niết-Bàn ; và cũng tại đây, Đại Hội Kết Tập Tam Tạng lần thứ 2 được tổ chức sau khi Phật nhập diệt hơn 100 năm .

(2) : Đại Lâm – Mahavana , thuộc Vasali .

(3) : Sangha : Tăng-Già , tức đoàn thể Tỷ Kheo Tăng .

(4) : Trùng Các giảng đường – Kutàgàrasàlà .

(5) : Vườn Ekapundarika .

Nhưng Thế Tôn bỗng trực nghĩ suy :

“ Nay còn quá sớm để đi

Khất thực ở Vê-Sa-Li thường kỳ

Ta hãy đi đến vườn đây đã !

(Vườn Ê-Ká-Pun-Đá-Ri-Ka)

Để gặp Vách-Chá-Gôt-Ta,

Du sĩ ngoại đạo sống qua nơi này ”.

Nghĩ rồi Ngài liền đi đến đó .

Du sĩ ngó thấy đấng Phật Đà

Đang đi đến từ đằng xa ,

Gặp Phật, Vách-Chá-Gôt-Ta thưa là :

– “ Bạch Phật Đà ! Đón chào Ngài tới .

Bạch Thế Tôn ! Thuận lợi , lành thay !

Đã lâu Ngài chẳng đến đây,

Thỉnh Ngài ngồi chỗ soạn bày sẵn đây ”.

Đức Thế Tôn ngồi ngay lên ghé

Đã soạn sẵn, được đề nơi cao .

Vách-Cha-Gôt-Tá liền mau

Lấy một ghé thấp ngồi vào cạnh bên,

Rồi thưa lên Thế Tôn Giác Giả :

– “ Bạch Thế Tôn ! Con đã nghe qua

Rằng : “ Sa-môn Gô-Ta-Ma

Bậc ‘nhất thiết trí’, thật là suốt thông.

Cũng thuộc trong bậc ‘nhất thiết kiến’,

Tự cho có tri kiến hoàn toàn :

‘ Khi Ta ngủ, thức – hay đang

Nằm, ngồi, đi, đứng ... mọi đảng oai nghi,

Luôn luôn tri kiến ta tồn tại,

Liên tục mãi có ở trong Ta ’.

Thì những người đã nói ra

Về Ngài như thế, đúng là điều đây ?
Những người này không vu khống thế
Vớí Thiên Thệ bằng những điều sai ?
Nhưng đã giải thích về Ngài
Đúng pháp, tùy pháp . Không ai trong hàng
Đồng-pháp-hành nói năng đúng pháp
Có duyên có thích hạp quả la ? ”.

– “ Này ông Vách-Chá-Gôt-Ta !
Những ai nói vậy, thật là điều ngoa !
Khi nói Ta ‘ đúng, đi, thức, ngủ,
Tri kiến cứ liên tục, còn hoài ’ .

Đây là nói về Như Lai
Không đúng sự thật, nói sai mọi điều,
Vu khống Ta, nói điều không thực,
Điều hư ngụy, quá mức tào lao ! ”.

– “ Bạch Ngài ! Giải thích thế nào
Mới là đúng đắn nói vào Ngài đây ?
Và điều này là không vu khống,
Không hư vọng giải thích về Ngài
Đúng pháp và tùy pháp đây ?
Mà đồng-pháp-hành vốn ngay thẳng nào
Cũng không thể dựa vào, lấy cớ
Để trách quả hay để rầy la ? ”.

– “ Vách-Cha ! Phải giải thích ra :
‘ Ngài Kiều Đàm ấy có ba minh là
(Túc-mạng-minh cùng là Thiên-nhãn
Lậu-tận-minh – viên mãn thiên-na)
Thì này Vách-Chá-Gôt-Ta !
Mới thật đúng nói về Ta như vậy .
Không vu khống Như Lai sai lạc

Mới giải thích đúng pháp và tùy
Đồng-pháp-hành không có chi
Để mà quở trách bất kỳ việc đây .
Vách-Cha này ! Khi Ta muốn nhớ,
Ta sẽ nhớ quá khứ nhiều đời
Một, hai, ba, bốn, năm đời
Năm chục , ba bốn trăm đời đã qua
Một ngàn đời hay là hơn nữa
Một trăm ngàn đời thuở lâu xa
Hoại kiếp, thành kiếp trải qua
Ta đã nhớ lại như là mới đây .
Tại nơi ấy , tên này ta có
Thuộc giai cấp, giòng họ thế này
Uống , ăn , thọ khổ, lạc rày
Tuổi thọ như thế , chết ngày ra sao
Ta tái sinh , nhằm vào làng đó
Có tên tuổi, giòng họ thế nào
Cứ thế , nhớ lại biết bao
Tiền kiếp, tái kiếp không sao đo lường,
Đời quá khứ đại cương, chi tiết,
Vớí Thiên Nhân, Ta biết rõ rành .

Xét về sinh tử chúng sanh
Thiên nhân thuần tịnh siêu nhân, thấy liền
Ta đã biết mỗi giềng Nghiệp quả
Người hạ liệt , kẻ cả giàu sang
Người đẹp đẽ , kẻ thô hèn
Đều do hạnh nghiệp trắng đen họ làm
Gieo ác hạnh về thân, khẩu, ý
Hoặc phỉ báng các vị Thánh Hiền
Người này thân hoại, tận duyên

Do nghiệp tà kiến , đọa liền súc sinh
Các cõi dữ , như sinh địa ngục
Hoặc đọa xứ , thẳng thúc nạn tai .

* Còn bậc hiền giả , những ai
Làm những thiện hạnh ý và lời , thân
Không phí báng Hiền nhân, Thánh hiền
Tạo nghiệp lành, chánh kiến vô cùng
Sau khi thân hoại mạng chung
Được sinh thiện thú, nhân trung, cõi trời
Do thiên nhãn , biết đời sống chết
Người hạ liệt hay kẻ giàu sang
Người đẹp đẽ , kẻ thô hèn
Người này bất hạnh, kẻ bèn gặp may
Do hạnh nghiệp kẻ này hành động
Có kết quả chẳng giống nhau này .
Luân hồi tùy nghiệp chuyển xoay
Không ai tránh khỏi trả vay nghiệp này,
Lậu-tận-minh, Ta đây chứng đắc,
Các lậu-hoặc đoạn diệt . Như vậy
Ta ngay trong hiện tại này
VớI thượng trí, chứng ngộ ngay hiện thì,
Rồi an trú sau khi chứng vậy,
Vô-lậu-tâm & tuệ-giải-thoát liền ”.

Nghe Phật chỉ rõ căn nguyên
Vách-Cha-Gót-Tá thừa lên Phật Đà :

- “ Tôn Giả Gô-Ta-Ma ! Đại đẽ
Người tại gia có thể trải qua
Không diệt kiết sử tại gia
Mà khi thân hoại, mạng đà dứt mau
Lại có thể khổ đau đoạn tận ? ”.

- “ Này Vách-Cha ! Thật chẳng loại trừ,
Tại gia kiết sử không trừ
Mạng chung, không thể đoạn trừ khổ đau ! ”.
- “ Có thể nào tại gia, được biết
Không đoạn diệt kiết sử tại gia
Mà khi mạng tận xảy ra
Có thể Thiên-giới sinh qua cõi này ? ”.
- “ Vách-Cha này ! Không phải chỉ vốn
Một, hai, ba hay bốn, năm trăm
Nhưng mà hơn vậy nhiều lần
Những tại gia không diệt phần trói trăn
(Những kiết sử), sau khi mạng tận
Ta thấy, biết họ vẫn sinh Thiên ”.
- “ Bạch Tôn Giả ! Còn nói riêng
Tà mạng ngoại đạo hạng chuyên như vậy
Những người này sau khi thân hoại
Có thể diệt tận mọi khổ đau ? ”.
- “ Không tà mạng ngoại đạo nào
Mạng chung, có thể khổ đau diệt trừ ! ”.
- “ Bạch Tôn Giả ! Còn như có hạng
Là tà mạng ngoại đạo bung lung
Sau khi thân hoại mạng chung
Có thể họ được Thiên cung sinh về ? ”.
- “ Này Vách-Chá ! Vấn đề nêu đó
Dầu Ta có nhớ đến lâu xa
Chín mươi một kiếp trải qua
Cũng không thấy được xảy ra tơ hào
Một người nào ngoại đạo tà mạng
Khi quá vãng, đã được sinh Thiên,

Trừ một vị , đã thuyết liền
Về nghiệp & Về tác dụng riêng nghiệp này ”.

- “ Bạch Tôn Giả ! Việc đây vô vọng ?
Ngoại-đạo-giới trông rỗng vắng yên
Cho đến vấn đề sinh Thiên ? ”.
- “ Vách-Chá ! Đúng vậy, hiện tiền được trông
Ngoại-đạo-giới trông không thể cả
Đến vấn đề được hóa sinh Thiên ”.

Thế Tôn thuyết giảng thâm uyên
Vách-Chá hoan hỷ, vẹn tuyền lòng tin .

Nam mô Bổn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3L)

*
* *

(*Chấm dứt Kinh số 71 : Kinh dạy VACCHAGOTTA về
TAM MINH – Tevijjavacchagotta sutta*)

72. Kinh Dạy VACCHAGOTTA về LỬA (Aggivacchagotta sutta)

Như vậy, tôi nghe :

Một thời, Đức Thế Tôn Thiện Thệ
Sa-Vát-Thí - Xá- Vệ - trú an (1)
Tại nơi Tinh Xá Kỳ Hoàn (1)
Chê-Tá-Va-Ná – với hàng Chúng Tăng .
Cấp Cô Độc, thiện nhân Trưởng-giả
Túc A-Ná-Tha-Pin-Đí-Ka (1)
Dâng cúng đến Phật & Tăng-Già
Có nơi hoằng Pháp cùng là Thiên-na .
Lúc bấy giờ, Vách-Cha-Gốt-Tá (2)
Là một gã ngoại đạo du phương
Đến gặp Đại Giác Pháp Vương

(1) : Thành Xá-Vệ – Savatthi – là một trong 6 thành phố thương mại lớn thời Đức Phật , được ghi trong kinh điển : 1) Campà (Chiêm-Bà), 2) Rājagaha (Vương Xá), 3) Sāvatti (Xá Vệ), 4) Sāketa (Sa-Kỳ), 5) Kosambi (Kiều-Thường-Di hay Câu-Diệm-Bi) 6) Bārānasi (Ba-La-Nại).

Thành Xá-Vệ có 2 Tinh Xá lớn : Tinh Xá Kỳ Viên hay Kỳ Hoàn (Jetavanavihāra) do ông Cấp Cô Độc (Anathapindika) dâng cúng và Tinh Xá Đông Các hay Đông Phương (Pubbārāma) do bà Tỷ Xá-Khư Lộc Mẫu (Visakha Migaramata) dâng cúng .

Thời Phật, Xá Vệ là kinh đô của Xứ Kosala (Kiều-Tất-La) thuộc triều Vua Ba-Tư-Nặc (Pasenadi) là một vị Quốc vương Phật tử thuần thành, hết lòng ủng hộ Phật Pháp .

(2) : Du sĩ ngoại đạo tên Vacchagotta .

Nói lời chào hỏi thông thường, xã giao,
Sau khi nói lời chào thân thiện
Ông tùy tiện ngồi xuống một bên,
Hương Phật, ông đã thưa lên :

- “ Kính bạch Tôn Giả ! Dựa trên thực thù,
Phải chăng Gô-Ta-Ma Tôn-giả
Có tri kiến và đã nói ngay :
‘ Thế giới là thường trú’ đây,
Như vậy là đúng, ngoài đây sai rồi ? ”.
- “ Này Vách-Chá ! Mọi thời giảng rõ
Ta không có tri kiến như vậy :
‘ Thế giới là thường trú’ đây,
Như vậy là đúng, ngoài đây sai lầm ”.
- “ Bạch Tôn-giả ! Phải chăng Ngài hiện
Có tri kiến : ‘ Thế giới hữu biên’,
Hay ‘ Thế giới là vô biên’,
Như vậy là đúng, nghịch liền là sai ? ”.
- “ Này Vách-Chá ! Như Lai nói rõ :
Ta không có tri kiến nêu ra :
‘ Thế giới hữu biên’, hay là
‘ Thế giới này thật chính là vô biên ”.
- “ Bạch Tôn Giả ! Hiện tiền Ngài có
Tri kiến và nêu rõ đồng thời :
‘ Sinh mạng & thân thể một thôi !’
‘ Sinh mạng & thân thể đó thời khác xa’ .
Như vậy đúng, ngoài ra sai cả ? ”.
- “ Này Vách-Chá ! Hãy hiểu tận tường
Như Lai không có chủ trương
Tri kiến như vậy . Khôn lường nguy tai ! ”.

- “ Phải chăng Ngài tri kiến nêu rõ :
‘Nhu Lai có tồn tại’, hay là
‘Nhu Lai không tồn tại’ hoài
Sau khi đã chết . Như vậy chánh chân,
Còn ngoài ra cho rằng hư vọng ? ”.
- “ Này Vách-Cha ! Đừng phỏng đoán là
Ta có tri kiến nêu ra
Như ông vừa nói . Thật là điều sai ! ”.
- “ Tôn Giả ! Phải chăng Ngài tri kiến
‘Nhu Lai hiện tồn tại’, cũng đồng
‘Không tồn tại khi chết xong’ .
‘Ta không tồn tại & không không còn gì’
Ngay sau khi Nhu Lai thân hoại .
Như vậy đúng, trái lại là sai ? ”.
- “ Vách-Cha-Gôt-Tá ! Nhu Lai
Không có tri kiến như vậy nêu ra ”.
- “ Tôn Giả Gô-Ta-Ma ! Sao vậy ?
Khi được hỏi về mấy điều này
Thì Ngài đều phủ định ngay .
Có gì nguy hại mà Ngài trước sau
Không chấp nhận điều nào tri kiến
Trên phương diện câu hỏi đặt ra ? ”.
- “ Này ông Vách-Chá-Gôt-Ta !
Nghĩ : ‘Thế giới thường trú’ ; là ‘hữu biên’,
Là ‘vô biên’ ; ‘vô thường’ ... như thế
‘Sinh mạng và thân thể một thôi’ .
‘Nhu Lai sau khi chết rồi
Có & không tồn tại’ trên đời ..vân..vân..
Ta nói rằng : Đều là tà kiến

- Kiến trừ lâm hay kiến hoang vu
Là kiến tranh chấp , mịt mù
Hý luận, kiết phục đặc thù kiến đây .
Những kiến này đi đôi với khổ,
Vớ tày hại mọi chỗ cấp kỳ,
Não hại, nhiệt não đồng thì .
Nó không hướng đến yếm ly hoàn toàn
Không ly tham, tịnh an, diệt khổ,
Không thắng trí, giác ngộ, Niết-bàn .
Vách-Chá ! Ta thấy rõ ràng
Có sự nguy hiểm, sự tàn hại ngay,
Nên Nhu Lai hoàn toàn phủ nhận
Không chấp nhận những tri kiến tà ”.
- “ Nhưng Tôn Giả Gô-Ta-Ma !
Vậy Tôn Giả có những tà kiến không ? ”.
- “ Này Vách-Chá ! Thuộc trong tà kiến
Được Nhu Lai vĩnh viễn đoạn trừ
Những điều Nhu Lai thấy như :
‘Đây Sắc, sắc tập, chẳng trừ sắc tiêu .
‘Đây là Thọ, đây điều thọ tập,
Thọ diệt’ . Tương, tương tập, diệt ngay .
‘Hành, hành tập, hành diệt’ này
‘Thức, thức tập, thức diệt đây, hiểu rành .
Do vậy, Ta nói rằng với việc
Trừ, ly tham, đoạn diệt, xả ly,
Vứt bỏ các ảo tưởng chi
Của hôn mê, của mạn-tùy-miên sâu
Của biết bao ngã kiến, sở kiến
Trong Nhu Lai hiển hiện Chân như
Giải thoát, chấp thủ đoạn trừ ”.

- “ Một Tỷ Kheo được tâm tư duyên vào
Giải thoát, vậy chỗ nào sanh khởi ? ”.
- “ Không áp dụng sanh khởi , Vách-Cha ! ”.
  - “ Thừa Tôn Giả Gô-Ta-Ma !
Vị ấy không sanh khởi mà , đúng không ? ”.
  - “ Không áp dụng điều không sanh khởi ”.
  - “ Vậy vị ấy sanh khởi , đồng thời
Cũng không sanh khởi trên đời ? ”.
  - “ Vách-Chá ! Không áp dụng nơi điều này ”.
  - “ Vậy vị đây thì không sanh khởi
Và không không sanh khởi như vậy ? ”.
  - “ Không có áp dụng điều này ”.
- “ Tôn Giả ! Khi được hỏi ngay những điều
Về sanh khởi, Ngài đều phủ định .
Tôi trở thành lính quýnh vô tri,
Trở thành mê mờ ngu si
Về điểm này . Và do vì điều đây
Sự tin tưởng nơi Ngài từ trước
Bởi các cuộc đàm thoại mỗi thời,
Nay đã biến mất nơi tôi ”.
- “ Nay Vách-Cha-Gôt-Tá ! Thôi vừa rồi !
Sự vô tri đồng thời mê muội
Của chính ông chẳng cuội còn dài .
  - * Thật sâu kín là pháp này
Khó thấy, khó giác ngộ hay luận bàn,
Thù thắng và tịnh an, tế nhị
Chỉ bậc Trí mới hiểu mà thôi !
Thật rất khó cho ông rồi !

- Đề ông có thể hiểu nơi pháp này,
Khi ông đây thuộc tri kiến khác,
Kham nhẫn khác, lý tưởng khác xa,
Đạo Sư, hành trì khác xa.
Nay Ta hỏi lại ông qua chuyện này ,
Hãy đáp ngay nếu ông kham nhẫn .
Này Vách-Chá ! Thẳng thắn nghĩ sao
Nếu ngọn lửa cháy hỏa hào
Trước mặt, ông có biết vào việc đây :
‘ Ngọn lửa trước mặt này cháy đỏ ? ’.
- “ Nếu ngọn lửa cháy đỏ trước tôi
Tôi có biết : Lửa cháy rồi ! ”.
- “ Vách-Cha ! Nhưng nếu có người hỏi ông :
‘ Ngọn lửa trước mặt ông cháy đỏ
Do duyên gì cháy đỏ như vậy ? ’
Thì ông trả lời sao đây ? ”.
- “ Thừa Tôn Giả ! Tôi đáp ngay một hồi :
‘ Ngọn lửa trước mặt tôi cháy đỏ
Do nhiên liệu, củi, cỏ mà ra ’.
- “ Nay ông Vách-Chá-Gôt-Ta !
Nếu lửa bị tắt do là cuồng phong
Trước mặt ông, thì ông có biết ? ”.
- “ Thừa Tôn Giả ! Tôi biết tức thì
Nếu ngọn lửa bị tắt đi ”.
- “ Vách-Chá ! Nếu kẻ hiểu kỳ hỏi ông :
‘ Lửa tắt trước mặt ông như vậy
Thì lửa ấy đi về nơi đâu ?
Đông, Tây, Nam, Bắc phương nào ?
Ông được hỏi vậy, ra sao đáp rày ? ’.

- “ Không có thể điều này áp dụng
Vì rằng đúng lửa cháy do duyên
Nhiên liệu, cỏ, củi hiện tiền
Không có tiếp nối, lửa liền tắt đi ”.
- “ Nay Vách-Chá ! Cũng y như vậy
Do Sắc pháp, nhờ đầy người ta
Nhận biết một đấng Phật Đà
Có thể nhận biết ; trải qua đoạn trừ,
Tróc tận rễ ví như cắt rễ
Cây Sa-la không thể sống lâu
Không thể sanh khởi về sau .
- Giải thoát khỏi cái gọi mau : ‘sắc’ này
Rất khó khăn và gay vô kể
Khó dò như đáy bể thâm sâu .
Khởi lên, không áp dụng vào .
- Không khởi, không áp dụng nào ở trong .
Khởi & không khởi lên, không áp dụng .
Không & không không khởi, cũng đồng thì
Đều không có áp dụng gì .
- Thọ, Tưởng, Hành, Thức pháp ni cũng vậy,
Nhờ vào ngũ uẩn này, nhận biết :
Phật có thể nhận biết được ngay,
Ngũ uẩn đã được Như Lai
Đoạn diệt, cắt đứt rễ đây mất rồi
Như cây thời không sanh lại được
Không thể được sanh khởi tương lai .
- Giải thoát năm cái gọi đây :
Thọ, Tưởng, Hành, Thức như vậy trước sau
Rất khó khăn, thâm sâu vô kể
Khó dò như đáy bể rất sâu

- Khởi lên, không áp dụng vào .
Không khởi, không áp dụng nào ở trong .
Khởi & không khởi lên, không áp dụng .
Không & không không khởi, cũng đồng thì
Đều không có áp dụng gì .
(Vách-Cha-Gôt-Tá ! Phải tri tường vậy ! ”.)
- Nghe từ Ngài Thế Tôn chỉ giáo
Vị ngoại đạo Vách-Chá-Gôt-Ta
Liên thừa với đấng Phật Đà :
- “ Thừa Tôn Giả Gô-Ta-Ma ! Thật là
Như một cây Sa-la lớn, thẳng
Không xa làng, thị trấn, đô thành
Vô thường, rơi rụng lá cành
Đọt non, vỏ, giác cây đành rụng rơi,
Cuối cùng thời lõi cây còn lại .
- Cũng như vậy, lời nói của Ngài
Chỉ còn lại thuần lõi cây
Lời nói thuần tịnh, chứa đầy tinh hoa .
Tôn Giả Gô-Ta-Ma ! Thật vậy
Những lời ấy mâu nhiệm, lành thay !
Thừa Tôn Giả ! Vi diệu thay !
Như người dựng vật lăn quay ngã nằm
Chỉ hướng kẻ sai lầm lạc lối
Đem đèn sáng vào tối như bùng
Để ai có mắt mở bừng
Có thể thấy được sáng trưng sắc màu .
- Cũng như vậy , nhiệm màu Chánh Pháp
Được Tôn Giả phân tách, trình bày
Con xin quy ngưỡng từ nay
Quy y đức Phật , nương ngay Pháp màu

Quy y Tăng thanh cao đức cả
Nối tiếp nhau hoằng hóa Pháp môn
Mong Thế Tôn nhận cho con
Được làm đệ tử , vun tròn thiện duyên
Xin phát nguyện vẹn tuyền ngưỡng phục
Kể từ nay đến lúc mạng chung .
Nguyện nương theo đấng Đại Hùng
Thực hành giáo pháp muôn trùng cao thâm .
Nam mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3L)

*
* *

(*Chấm dứt Kinh số 72 : Kinh dạy VACCHAGOTTA về
LỬA – Aggivacchagotta sutta*)

73. Đại Kinh VACCHAGOTTA (Mahàvacchagotta sutta)

Như vậy, tôi nghe :

Một thời, Đức Thế Tôn Thiện Thệ

Sa-Vát-Thí - Xá- Vệ - trú an

Tại nơi Tinh xá Kỳ Hoàn

Chê-Tá-Va-Ná – với hàng Chúng Tăng .

Cấp Cô Độc, thiện nhân Trưởng-giả

Túc A-Ná-Tha-Pin-Đí-Ka

Dâng cúng đến Phật & Tăng-Già

Có nơi hoằng Pháp cùng là Thiên-na .

Lúc bấy giờ, Vách-Cha-Gôt-Tá

Là một gã ngoại đạo du phương

Đến gặp Đại Giác Pháp Vương

Nói lời chào hỏi thông thường, xã giao,

Sau khi nói lời chào thân thiện

Ông tùy tiện ngồi xuống một bên,

Hướng Phật, ông đã thưa ra :

- “ Thưa Tôn Giả Gô-Ta-Ma ! Lâu rồi
Tôi mới được dịp ngồi hầu chuyện
Với Tôn Giả . Nhân tiện thưa vầy :
Ngài Gô-Ta-Ma ! Lành thay !
Nếu Ngài vẫn tắt trình bày rõ ra
Các thiện và các bất thiện pháp ”.
- “ Này Vách-Chá ! Để đáp lời ông
Ta có thể giảng cho ông
Một cách vắn tắt thuộc trong vấn đề

Bất thiện pháp và về thiện pháp .

Cũng có thể giảng pháp vừa nêu

Một cách rộng rãi, khắp đều ,

Nhưng nay Ta sẽ giảng theo yêu cầu

Vắn tắt vào thiện và bất thiện

Hãy nghe chuyện, khéo tác ý ngay ! ”.

– “ Tôn Giả ! Xin vâng lời Ngài ”.

Đoạn đấng Đại Giác như vậy giảng ra :

– “ Này Vách-Cha ! Tham là bất thiện

Còn vô tham là thiện ở đây .

Sân , si bất thiện đầy đầy,

Vô sân & si là thiện ngay, tốt lành .

Sự sát sanh, tà dâm, trộm cắp,

Lời chửi cháp dối trá gạt lường,

Nói ác, hai lưỡi bất tường,

Nói lời phù phiếm như phường liêu xiêu ...

Là bất thiện mười điều như vậy .

Còn trái lại, thiện cũng mười chi :

Không tham, không sân, không si,

Không giết hại, không lấy gì không cho,

Không tà hạnh, nguyên do ái dục,

Luôn nghiêm túc không nói dối gian,

Không lời độc ác bạo tàn,

Lời phù phiếm, vô ích ... càng tránh xa .

Này Vách-Cha ! Khi nào Ái được

Một Tỷ Kheo lần lượt đoạn trừ

Cắt tận gốc rễ , ví như

Cây Sa-la bị chết vì nguyên nhân

Bị cắt hết toàn phần gốc rễ,

Cây không thể sống được, chết ngay
Không thể sanh khởi tương lai
Quả A-La-Hán vị này chứng xong,
Đã thoát vòng dục lậu, hữu lậu
Đã thấu đáo, thành mãn tu hành
Các việc làm đã hoàn thành
Vị Tỷ Kheo ấy tịnh thanh hoàn toàn
Cả gánh nặng đã mang, đặt xuống
Đạt lý tưởng mong muốn hàng đầu
Tận trừ hữu-kiết-sử mau
Chánh trí giải thoát, trần lao đoạn rày ”.

- “ Mong sự việc về Ngài là vậy .
Nhưng không biết có mấy Tỷ Kheo
Đệ tử của Ngài, hành theo
Đã trừ lậu-hoặc dính đeo trước này,
Vớ thượng trí, từ đây ngộ lầy
Chứng đạt, trú hiện tại an lành
Vô-lậu-tâm giải thoát thành
Và tuệ giải thoát, tịnh thanh hoàn toàn ? ”.
- “ Này Vách-Chá ! Trong hàng đệ tử
Các Tỷ Kheo đã tự hành thâm
Không phải chỉ một, hai trăm,
Không chỉ ba, bốn, hay năm trăm người,
Mà nhiều hơn số người như vậy
Diệt hết thấy lậu-hoặc, vô minh
Vớ thượng trí, ngộ tự mình,
Hiện tại chứng đạt, an bình trú ngay,
Vô-lậu-tâm & tuệ này giải thoát,
Không kể hết về các vị này ”.
- “ Mong sự việc là như vậy

Đối với Tôn Giả & các thầy Tỷ Kheo .
Nhưng Tỷ Kheo Ni về các vị,
Nam Cư Sĩ đang sống tại gia
Các Nữ Cư Sĩ tại gia
Hành theo Phạm hạnh, nhưng là bạch y,
Họ sau khi đoạn trừ tuần tự
Năm hạ phần kiết sử diệt nhanh,
Các Cư Sĩ ấy hóa sanh
Nhập Niết-bàn, không tái sanh đời này .

Các vị đây cùng Ni Chúng ấy
Có được mấy vị đã đoạn trừ
Lậu-hoặc dính đeo khu khu
Tự mình đã chứng ngộ từ trí minh
Chứng đạt, trú an bình hiện tại
Vô-lậu-tâm & tuệ giải thoát ngay ? ”.

– “ Ông Vách-Chá-Gốt-Tá này !
Không phải chỉ một hay vài ba trăm
Nhiều hơn thế hành thâm giáo pháp
Họ đã đạt về những điều này ”.

– “ Mong sự việc là như vậy
Đối với Tôn Giả , với Tỷ Kheo Ni
Và các vị Cư Sĩ nam, nữ
Năm hạ phần kiết sử diệt ngay,
Không còn sinh lại đời này .
Nhưng không biết đệ tử Ngài có ai
Là Cư Sĩ hòa hài nam, nữ
Sống hưởng thụ vật dục đủ điều
Nhưng xây dựng Thánh giáo nhiều
Chấp nhận giáo huấn và đều đoạn nghi,
Đã thuận tùy chúng vô sở úy,

Không dựa ý người khác riêng tư,
Sống trong Thánh giáo Đạo Sư”.

– “ Vách-Cha ! Không chỉ có từ vài trăm
Nhiều hơn thế, hành thâm giáo pháp,
Họ đã đạt về những điều này”.

– “ Mong sự việc là như vậy
Đối với Tôn Giả, cũng tùy bạch y
Theo Phạm hạnh, sau khi diệt cả
Năm phần hạ kiết sử ; hóa sanh
Rồi nhập Niết-bàn an lành,
Và họ không có tái sanh Ta Bà .

Tôn Giả Gô-Ta-Ma ! Xin giảng :
Nếu Tôn Giả thành mãn pháp này,
Nhưng các vị đệ tử Ngài
Không được thành mãn pháp này thanh trai,
Như vậy Phạm hạnh này chưa đủ
Về phương diện hạ thủ công phu .
Nhưng Ngài và các Phích-Khu
Đã thành mãn pháp, toàn chu như vậy,
Do vậy, Phạm hạnh này đầy đủ .

Cũng thế, các Phích-Khú-Ni và
Nam, nữ Cư Sĩ tại gia
Áo trắng, Phạm hạnh trải qua thực hành .
Các vị ấy đều thành mãn cả
Về pháp này . Tôn Giả cũng vậy
Như vậy Phạm hạnh ở đây
Về phương diện đó đủ đầy . Lành thay !
Kể cả ngay tại gia nam, nữ
Hàng áo trắng, hưởng thụ hằng ngày

Vật dục , nhưng lại dựng xây
Thánh giáo , và chấp nhận ngay tức thì
Lời giáo huấn , độ nghi đoạn hoặc
Rồi chứng đắc vô sở úy này,
Không dựa người khác may may
Sống trong Thánh giáo của ngài Đạo Sư .

Các vị này an như thành mãn
Phạm hạnh này căn bản đủ đầy
Khi nói về phương diện này .
Tôn Giả ! Như Hằng hà đây hướng về
Biển cả và chảy về biển cả,
Liên đứng lại khi đã chạm vào
Biển cả mênh mông rộng, sâu .

Cũng vậy, hội chúng thanh cao của Ngài
Gồm xuất gia và ngay Cư Sĩ
Tất cả chỉ hướng về Niết-bàn,
Chảy, xuôi dòng về Niết-bàn
Được nghe tường tận lời vàng Như Lai
Thì ai ai lại không hoan hỷ
Cả tâm trí tối thượng hân hoan
Vi diệu thay ! Những lời vàng
Như người dựng đứng vật đang ngã nằm
Chỉ hướng kẻ sai lầm lạc lối
Đem đèn sáng vào tối như bưng
Để ai có mắt mở bừng
Có thể thấy được sáng trưng sắc màu .
Cũng như vậy , nhiệm màu Chánh Pháp
Được Tôn Giả giải đáp, trình bày
Con xin quy ngưỡng từ nay
Quy y đức Phật , nương ngay Pháp mầu

Quy y Tăng thanh cao đức cả
Nối tiếp nhau hoằng hóa Pháp môn .
Mong Tôn Giả nhận cho con
Được phép nhập chúng, vương tròn lợi tha
Thọ Đại giới xuất gia Cụ Túc
Thành Tỷ Kheo thu thúc lục căn ”.

– “ Vách-Cha- Gôt-Tá ! Hiểu chăng ?
Như Lai Giới Luật pháp đấng soi đường
Có qui định : thường thường ngoại đạo
Muốn quay về Tam Bảo xuất gia
Bốn tháng biệt trú trải qua
Sau đó thấy được , Tăng Già chuẩn y
Được xuất gia nghiêm trì Giới luật
Thành Tỷ Kheo , pháp Phật bảo tồn ”.

– “ Kính bạch Đại Đức Thế Tôn !
Nếu trong pháp luật tịnh môn định là
Kẻ ngoại đạo phải qua bốn tháng
Sống biệt trú để quán sai lầm
Trước kia , cả thân lẫn tâm
Sau đó mới được Chúng Tăng nhận vào .
Thì nay con với bao tha thiết
Mong gia nhập siêu việt Tăng-thân
Tịnh nguyện biệt trú Bốn năm
Sau đó Tăng Chúng âm thầm thăm tra
Cho xuất gia Tỷ Kheo Cụ-túc
Giữ đại giới, thu thúc, cần chuyên ”.

– “ Vách-Cha-Gôt-Tá ! Tuy nhiên
Chúng sinh, Ta thấy không tuyền giống nhau
Cá tính người , trước sau sai biệt
Có trường hợp cần thiết đổi thay

Ngoại lệ , được miễn Luật này
Như người ; tâm ý thẳng ngay, chí thành
Ta cho phép cử hành nghi thức
Lễ xuất gia thành bực Tỷ Kheo
Đại Giới Cụ Túc vâng theo
Ba y một bát , sống nghèo độc cư ”.

Sư Vách-Chá kể từ thọ giới
Cùng sống với Tăng Chúng tịnh, hòa.
Sau đó, một tháng trôi qua
Thì vị Tôn-giả Vách-Chà-Gôt-Ta
Đến hương thất Phật Đà, đánh lễ
Đoạn ngồi kể một bên của Ngài .
Vách-Chá-Gôt-Ta thưa ra :

– “ Bạch Thế Tôn ! Hành trì qua tự mình
Mức độ trí và minh hữu học
Để chúng đạt, con chúng đạt xong.
Kính mong Đại Đức Thế Tôn
Dạy con pháp khác cao hơn để hành ”.

– “ Này Vách-Chá ! Hãy hành hai pháp
‘Chỉ’ và ‘quán’ , là pháp cao hơn,
Pháp được tu tập cao hơn
Là ‘chỉ’ và ‘quán’ , pháp chơn chánh này .
Sẽ đưa ngay đến sự thể nhập
Vào một số giới thật khác nhau .
* Vách-Chá ! Nếu muốn như sau :
‘ Ta muốn tự chứng đạt vào thân thông

(1) : Chỉ là làm cho ngưng lại . Quán là sự xuyên suốt, suy nghĩ cho thật thấu đáo . Đức Phật dạy 2 phương pháp là Thiền Định (tức Thiền Chỉ) và Thiền Quán (tức thiền Minh Sát Tuệ , còn gọi là thiền Tứ Niệm Xứ) .

Ta một lòng hướng tâm đến với
Các Thần Thông nhiều loại nhiệm mầu
Một thân hiện ra nhiều thân
Nhiều thân thu lại một thân dễ dàng
Hiện, biến hình, đi ngang qua vách
Xuyên qua núi như cách hư không
Độn thổ , trồi lên đất giồng
Đi được trên nước cũng không chìm nào
Ngồi kiết già trên cao vọi vọi
Bay trên không như loại chim bằng
Vớ tay, chạm mặt trời, trăng
Có đại oai lực, oai thần uy linh
Hoặc có thể tự mình bay tới
Cõi Phạm Thiên vọi vọi nơi này ’.

Thì ông sẽ đạt được ngay
Cái gì chứng ngộ ở đây vương tròn
Nếu ông còn giữ được đối tượng .
* Nếu ông có tư tưởng muốn rằng :
‘ Vớ Tai thanh tịnh siêu nhân
Thì ta có thể nghe gần nghe xa
Hai loại tiếng : Người ta và loại
Tiếng chư Thiên các cõi nghe rành
Dù cho muôn dặm âm thanh
Ta cũng nghe thấy như gần bên tai ’.
Thì điều này ông sẽ đạt được
Nếu giữ được đối tượng hướng vào .

* Vách-Chá ! Nếu muốn như sau :
‘ Mong ta có thể nhìn vào biết ngay
Tâm chúng sanh hằng ngày xuôi ngược
Và biết được họ nghĩ, muốn làm

Tâm của người khác nữ, nam
Tâm tham cũng biết, không tham biết liền
Tâm nổi Sân , biết liền sân hận
Tâm không sân không hận cũng tường
Tâm Si hay không Si thường
Chuyên chú, tán loạn biết dường tự tâm
Đại hành tâm , biết là như vậy
Hoặc không phải là đại hành tâm
Tâm vô thượng , biết rõ ràng
Tâm chưa vô thượng lại càng biết thông
Tâm thiền định hay không thiền định
Tâm giải thoát hay dính buộc ràng
Vị ấy đều biết rõ ràng
Tâm của người khác ; cả hàng trí, si ’.

Sẽ chứng ngộ những gì có thể
Nếu ông để đối tượng còn đây .

* Ông có thể muốn như vậy :
‘ Ta đây có thể nhớ ngay tinh tường
Về đại cương và nhiều chi tiết
Ta rõ biết, nhớ tới nhiều đời
Quá khứ với một , hai đời
Năm chục , ba bốn trăm đời đã qua
Một ngàn đời hay là hơn nữa
Một trăm ngàn đời thuở lâu xa

Hoại kiếp, thành kiếp trải qua
Ta cũng nhớ lại như là mới đây .
Tại nơi ấy , tên này ta có
Thuộc giai cấp, giòng họ thế này
Uống , ăn , thọ khổ, lạc rày
Tuổi thọ như thế , chết ngày ra sao

Ta tái sinh , nhằm vào làng đó
Có tên tuổi, giòng họ thế nào
Cứ thế , nhớ lại biết bao
Tiền kiếp, tái kiếp không sao đếm vầy ?
Sẽ chứng ngay những gì có thể
Nếu ông để đối tượng còn đây .

* Ông có thể muốn như vậy :
‘ Với thiên nhân, ta thấy ngay tự mình :
Xét về sinh tử chúng sinh
Thiên nhân thuần tịnh siêu nhân, thấy liền
Ta rõ biết mỗi giềng Nghiệp quả
Người hạ liệt , kẻ cả giàu sang
Người đẹp đẽ , kẻ thô hèn
Đều do hạnh nghiệp trắng đen họ làm
Gieo ác hạnh về thân, khẩu, ý
Hoặc phỉ báng các vị Thánh Hiền
Người này thân hoại, tận duyên
Do nghiệp tà kiến , đọa liền súc sinh
Các cõi dữ , như sinh địa ngục
Hoặc đọa xứ , thẳng thúc nạn tai .
Còn bậc hiền giả , những ai
Làm những thiện hạnh ý và lời , thân
Không phỉ báng Hiền nhân, Thánh hiền
Tạo nghiệp lành, chánh kiến vô cùng
Sau khi thân hoại mạng chung
Được sinh thiện thú, nhân trung, cõi trời
Do thiên nhân , biết đời sống chết
Người hạ liệt hay kẻ giàu sang
Người đẹp đẽ , kẻ thô hèn
Người này bất hạnh, kẻ bèn gặp may

Do hạnh nghiệp kẻ này hành động
Có kết quả chẳng giống nhau này .
Luân hồi tùy nghiệp chuyên xoay
Không ai tránh khỏi trả vay nghiệp này ?
Sẽ chứng ngay những gì có thể
Nếu ông để đối tượng còn đây .

* Ông có thể muốn như vậy :
‘ Lậu-hoặc ta đoạn trừ ngay tức thì
Mong rằng ta hành trì khả dĩ
Với thượng trí, chứng ngộ tự mình
Chứng đạt và trú an bình
Ngay trong hiện tại, quang minh thâm trầm .
Vô-lậu-tâm và tuệ giải thoát
Ông sẽ đạt những gì mong ngay
Nếu giữ đối tượng còn đây,
Vách-Cha-Gốt-Tá ! Như đây thực hành ”.

Sư Vách-Chá đành rành nghe rõ
Hoan hỷ và tín thọ lời Ngài,
Từ chỗ ngồi đứng dậy ngay
Đảnh lễ, hữu nhiều quanh Ngài, rồi đi .
Rời Tôn-giả viễn ly độc trú
Không phóng dật, chuyên chú, tinh cần,
Nhiệt tâm . Sau đó với phần
Thắng trí, chứng ngộ tự thân tròn đầy
Chứng đạt, an trú ngay hiện tại
Cứu cánh đại Phạm hạnh thanh cao
Vô cùng hoan hỷ, tiêu dao
Vách-Cha-Gốt-Tá chứng vào pháp siêu
Đạt mục tiêu tối cao bậc Thánh
Người xuất gia chân chánh mong cầu

Vô thượng phạm hạnh cao sâu
Tự mình chứng ngộ pháp màu minh quang
Với thắng trí , trú an , chứng đạt
Tâm Tôn-giả an lạc sáng trong
Dục lậu , hữu lậu thoát xong
Thoát vô minh lậu , khỏi vòng trói trăn
Liên hiểu rõ : Tự thân giải thoát
Sanh đã tận , phạm hạnh đã thành
Việc cần làm đã thực hành
Sau đời hiện tại, vô sanh hiển bày .
Tự thấu hiểu và ngay lập tức
Vị Đại Đức Vách-Chá trở thành
Bậc A-La-Hán tịnh thanh,
Hành trì tinh tấn Pháp hành diệu siêu .
Sau đó, nhân có nhiều Phích-Khú
Hoan hỷ rủ nhau đến thất riêng
Nơi đức Thế Tôn tịnh thiên,
Tôn-giả Vách-Chá thấy, liền hỏi mau :
– “ Chư Tôn-giả ! Đi đâu như thế ? ”
– “ Thừa Hiền-giả ! Huynh đệ chúng tôi
Đến yết kiến Thế Tôn thôi ! ”
– “ Vậy chư Tôn-giả thay tôi cúi đầu
Đảnh lễ sâu Thế Tôn Giác Giả
Nói rằng : ‘ Thế Tôn đã được con
Vách-Chá chí thành kính tôn,
Vách-Chá hầu hạ Thế Tôn hết lòng ”.
– “ Chúng tôi sẽ làm trong ý ấy ”.
Rồi sau đây các Tỷ Kheo này
Đến nơi, đảnh lễ Phật ngay,

Một bên ngồi xuống, hướng Ngài thưa qua :
– “ Bạch Thế Tôn ! Vách-Chá Tôn-giả
Vừa rồi đã nhờ chúng con thay
Cúi đầu lạy dưới chân Ngài
Dâng lên Ngài tám lòng đầy kính tin ”.
– “ Các Tỷ Kheo ! Ta nhìn thấy cả
Tâm Vách-Chá như với tâm mình :
Vách-Chá là bậc Tam minh,
Đại uy & thần lực phát sinh mọi phần .
Cả Chư Thiên cũng thân đến báo
Với Ta, bảo vệ ấy chứng rồi !
Là A-La-Hán trong đời,
(Niết-bàn sẽ nhập, hậu thời vô sanh) ”.
Đức Thế Tôn an lành thuyết giảng
Pháp viên mãn cho các Tỷ Kheo
Tất cả Đại chúng vâng theo
Hoan hỷ tín thọ , rồi đều cáo lui .
Nam mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3L)

*
* *

(*Chấm dứt Kinh số 73 : Đại Kinh VACCHAGOTTA
– Mahāvaccagotta sutta*).

74. Kinh TRƯỜNG TRẢO (Dìghanakha sutta)

Như vậy, tôi nghe :

Một thời, Đức Thế Tôn Giác Giả
Trú Vương Xá – Rá-Chá-Ga-Ha (1)

Trên núi Ghít-Chá-Kú-Ta (2)

(Linh Sơn – Linh Thứu cũng là núi đây,
Kỳ-Xà-Quật tên này thường tả)
Trong hang Sú-Ká-Rá-Khá-Ta (3)

Du sĩ Đi-Gá-Ná-Kha (4)

(Cũng tên : Trường Trảo , dịch ra như vậy)

Đi đến ngay chỗ Phật an trú
Gặp Điều Ngự, nói những lời chào

Một cách thân hữu, xã giao
Rồi du sĩ ấy đứng vào một bên
Rồi nói lên với Ngài về chuyện :

– “ Thưa Tôn Giả ! Tri kiến của tôi
Hay lý thuyết tôi có, thời :

(1) : Rājagaha (Vương-Xá) là thủ phủ của vương quốc Magadha – Ma-Kiệt-Đà của vua Tần-Bà-Sa-La và sau là vua A-Xà-Thế . Nơi đây cũng đã tổ chức Đại Hội Kết Tập Tam Tạng lần đầu tiên sau khi Phật Niết-Bàn 3 tháng tại động Sattapanni, dưới sự chủ tọa của Ngài Mahā Kassapa (Ma-Ha Ca-Điếp). Tôn-giả Upali trùng tuyên về Luật Tạng và Tôn-giả Ananda trùng tuyên về Kinh Tạng ; do vua A-Xà-Thế ngoại hộ .

(2) : Núi Gijjhakuta – Kỳ-Xà-Quật hay Linh Sơn hoặc Linh Thứu (vì có một mỏm đá nhô ra giống hình con chim Thứu) .

(3) : Hang đá Sukarakhata . (4) : Dìghanakha - Trường Trảo .

‘ Tất cả đều chẳng làm tôi vui lòng,
Không thích thú ở trong mọi thứ ’.

– “ Này Du sĩ ! Về sự việc này

Có phải ông nói như vậy :

‘ Tất cả không khiến tôi đây vui lòng’.
Tri kiến ấy ông không thích thú ? ”.

– “ Nếu nó làm thích thú tôi ngay
Thời đây cũng giống như vậy,
Thời đây cũng giống như vậy, còn chi ? ”.

– “ Này Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Vậy
Nếu đông người sống tại đời này
Đã thoát những lời sau đây :

‘ Thời đây cũng giống như vậy ’, nói xong
Thời họ không bỏ tri kiến ấy,
Chấp thủ lấy tri kiến khác ngay .

Át-Ghi-Vết-Sa-Na này !
Nếu thiếu số kẻ đời nay nói vậy :
‘ Thời đây cũng giống tày như vậy’
‘ Thời đây cũng như vậy giống’ nhau
Họ bỏ tri kiến này mau,
Không chấp thủ tri kiến nào khác hơn .

Có trường hợp Sa-môn, Phạm-chí
Một số vị lý thuyết rêu rao

Hay có tri kiến như sau :

‘ Tất cả làm thích thú vào tôi đây’
Hoặc có ngay Sa-môn, Phạm-chí
Một số vị tri kiến họ thì :

‘ Tất cả tôi không thích gì’ ,

Hoặc : “ Một phần thích, phần thì chẳng ưa’.

* Với những người luôn ưa, thích thú’,
 Tri kiến bị vây phủ liên miên
 Gần với tham dục, nhiễm phiền,
 Gần với hoan lạc, gần triền phược đây,
 Gần đấm trước, gần ngay chấp thủ .

* Còn với chủ trương họ thực thi :
 ‘Tất cả tôi không thích gì’,
 Tri kiến vậy được các vì kể trong
 Là gần với sự không tham dục,
 Không thẳng thức, chấp thủ, lạc hoan ”.

Được nghe Phật nói rõ ràng
 Đi-Gá-Ná-Khá hướng sang Phật Đà
 Thừa rằng : “ Gô-Ta-Ma Tôn Giả !
 Chính Ngài đã nói lời tán dương,
 Tôn Giả hết sức tán dương
 Về quan điểm của tôi thường nêu ra ”.

– “Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Phải hiểu
 Như tiêu biểu các vị Sa-môn
 Hay là các Bà-la-môn
 Lý thuyết, tri kiến bảo tồn không thôi :
 ‘Một phần làm cho tôi thích thú,
 Làm tôi không thích thú một phần’.

Làm họ thích thú, là gần
 Tham dục, triền phược và gần lạc hoan,
 Gần chấp thủ, gần đàng đấm trước .
 Cái gì thuộc tri kiến thực thi
 ‘Khiến họ không thích thú gì’ :
 Gần không tham dục, không chi nhiễm phiền,
 Không hoan lạc, không triền phược cả,

Không chấp thủ ròng rã trải qua .
 Nay Át-Ghi-Vết-Sa-Na !
 Với những Phạm-chí hay là Sa-môn,
 Có lý thuyết hay còn tri kiến :
 ‘Tất cả, khiến thích thú cho tôi’.

Thì người trí nghĩ tức thời :
 ‘Nếu nói tri kiến của tôi như vậy
 Nếu ta đây tri kiến cố chấp :
 ‘Đây là thật, ngoài nó là sai ?
 Như vậy đối nghịch cả hai :

Một là các vị vẫn hay chấp điều :
 ‘Tất cả đều khiến tôi không thích’.
 Hai, đối nghịch tri kiến đã đưa :
 ‘Một phần làm tôi thích ưa,
 Một phần tôi chẳng thích ưa’ chút nào .

Khi đối nghịch, đưa vào tranh luận,
 Có tranh luận thời có chống kinh,
 Chống đối thời có bực mình .
 Vì thấy đối nghịch thật tình chẳng hay,
 Nên vị này bỏ tri kiến ấy
 Không chấp lấy tri kiến khác nào,
 Như vậy là đoạn trừ mau
 Và hủy bỏ tri kiến đầu nêu ra .

Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Mặt khác
 Nếu có các Phạm-chí, Sa-môn
 Lý thuyết, tri kiến bảo tồn :
 ‘Tất cả đều khiến tôi không thích gì’.
 Hoặc các vị Sa-môn, Phạm-chí
 Có tri kiến và lý thuyết rằng :
 ‘Làm tôi thích thú một phần,

Tôi không thích thú một phần’, nêu ra .

Người có trí sâu xa suy nghĩ :

“ Nếu ta chỉ cố chấp ý ta

Khăng khăng kiên chấp, nói là :

‘ Đây là sự thật, ngoài ra sai lầm’,

Như vậy thâm đối nghịch, bài bác

Hai tri kiến vốn khác nói trên .

Khi nào đối nghịch có nên

Có sự tranh luận, nổi lên chống kình,

Có chống đối, bực mình liền có ”.

Vị ấy bỏ tri kiến này mau

Không giữ tri kiến khác nào

Như vậy là đoạn trừ vào tự tri,

Là hủy bỏ những tri kiến ấy .

Nhưng này Át-Ghi-Vết-Sa-Na !

Thân này có sắc, tạo ra

Là do bốn đại, mẹ cha sinh thành,

Nhờ có cháo, cơm, canh nuôi dưỡng,

Do nhiều hưởng biến hoại, vô thường,

Phân tán, đoạn tuyệt đáng thương !

Cần quán sát là vô thường, khổ nên

Như cục bứu, mũi tên, bệnh hoạn,

Điều bất hạnh vô hạn, hay là

Kẻ địch, phá hoại trầm kha,

Là không, vô ngã . Quán ra như vậy

Thời thân này, thân dục, thân ái,

Thân phục tùng được mãi diệt qua .

Này Át-Ghi-Vết-Sa-Na !

Ba Thọ : lạc & khổ thọ và tiếp theo

Bất lạc bất khổ đều thọ cả .

Khi cảm giác lạc thọ tràn trề ,

Khi ấy không cảm giác về

Khổ & Bất lạc khổ thọ kề bên ta .

Át-Ghi-Vết-Sa-Na ! Tương tự

Khi cảm giác khổ thọ , hay là

Bất lạc bất khổ thọ đa,

Thời không cảm giác trải qua đồng thời

Hai thọ kia – tách rời như vậy,

Chỉ cảm giác thọ ấy mà thôi .

Phải hiểu lạc & khổ thọ rời

Bất lạc bất khổ thọ rơi vô thường,

Hữu vi, nương duyên sanh, đoạn diệt,

Bị hủy hoại, tiêu diệt, suy tàn .

Bậc Thánh đệ tử đa văn

Yểm ly lạc & khổ thọ càng sớm đi .

Và yểm ly bất khổ bất lạc .

Yểm ly đạt, không có dục tham,

Do nhờ không có dục tham

Vị ấy giải thoát bao hàm tự thân .

Bởi như vậy, khởi phần hiểu biết :

‘ Ta đã thiết giải thoát an lành

Biết rằng Phạm hạnh đã thành

Sự Sanh đã tận , thực hành đã xong,

Sau đời này sẽ không tiếp nối

Đời sống khác ở cõi trần này’ .

Với tâm giải thoát như vậy

Át-Ghi-Vết-Sa-Na này ! Tỷ Kheo

Không chiều theo một ai để nói

Không tranh luận với mọi người đời

Chỉ dùng từ ngữ ở đời ,

Không hề chấp thủ vào nơi ngôn từ .

Lúc ấy, vị Đại Sư Tôn-giả

Đại Trí Xá-Lợi-Phất đứng sau

Hướng về Thế Tôn, quạt hầu,

Tôn-giả chợt suy nghĩ sâu như vậy :

“ Thế Tôn nay thuyết cho đại chúng

Sự từ bỏ và cũng diệt ngay

Các pháp (ấy) nhờ thắng trí này ”.

Khi Tôn-giả suy nghĩ ngay như vậy

Tâm của ngài giải thoát lậu-hoặc

Không chấp chặt, chấp thủ mọi phần .

Còn với Du-sĩ, tự thân

Pháp nhãn vô cấu ly trần khởi lên

‘Phàm pháp gì khởi lên như vậy,

Các pháp ấy được đoạn diệt ngay’.

Rồi du-sĩ ngoại đạo này

(Đi-Ga-Ná-Khá) pháp đây thấy liền,

Chúng, ngộ pháp, hiện tiền thể nhập

Vào pháp ấy và lập tức thì

Tiêu trừ do dự, hoài nghi,

Chúng được tự tín, không y cứ vào

Một người nào, đối với giáo pháp

Của Đại Giác, liền bạch như vậy :

– “ Bạch Tôn Giả ! Vi diệu thay !

Như người dựng vật lăn quay ngã nằm

Chỉ hướng kẻ sai lầm lạc lối

Đem đèn sáng vào tối như bung

Để ai có mắt mở bừng

Có thể thấy được sáng trưng sắc màu

Cũng như thế , nhiệm màu Chánh Pháp

Được Thế Tôn giải đáp, trình bày

Con xin quy ngưỡng từ nay

Quy y Đức Phật , nương ngay Pháp màu

Quy y Tăng , thanh cao đức cả

Nói tiếp nhau hồng hóa Pháp môn

Mong Thế Tôn nhận cho con

Được làm đệ tử , vun tròn thiện duyên

Con xin nguyện từ nay ngưỡng phục

Cho đến lúc thân hoại xảy ra ”.

Từ đó Đi-Gá-Ná-Kha

Nương theo giáo pháp Phật Đà thậm thâm ./-

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3 L)

*

* *

(Châm dứt Kinh số 74 : DĪGHANAKHA Sutta

– Kinh Trường Trảo)

75. Kinh MÀGANDIYA (Māgandiya sutta)

Như vậy, tôi nghe :

Một thời, Đức Thế Tôn an trụ
Giữa dân chúng Ku-Rú (1) an hòa
Tại một thị trấn không xa
Tên Kam-Ma-Sá-Đam-Ma (2) nơi này,
Trên thảm cỏ trong nhà giữ lửa
Là gian giữa nhà vị Bàn-môn
Thuộc về dòng họ bảo tồn
Pha-Rát-Vá-Chá (3) trong thôn làng này .
Buổi sớm mai, Thế Tôn Đại Giác
Thân đắp y, mang bát đi ra,
Vào Kam-Ma-Sá-Đam-Ma
Thứ đệ khát thực từng nhà tại đây,
Sau đó Ngài an nhiên thọ thực .
Trên đường về thì đức Phật Đà
Ghé vào một khu rừng già,
Gốc cây ngồi nghỉ trải qua ngộ thời .
Lúc bấy giờ có người du-sĩ (4)
Ma-Găng-Đi-Da – có tên vậy .
Đi bộ ngao du đó đây
Cùng khắp mọi chỗ ; đến ngay căn nhà
Của vị Bà-la-môn thờ lửa
Đứng tại cửa, nhìn khắp trong nhà .
Du-sĩ Mà-Gan-Đi-Da

(1) : Xứ Kuru . (2) : Thị trấn Kammasadhamma .
(3) : Bharadvaja . (4) : Du sĩ Māgandiya .

Thấy một thảm cỏ trải ra trong nhà
Của Phạm-chí Pha-Ra-Vá-Chá,
Thấy vậy gã lập tức hỏi qua :

– “ Tôn-giả Pha-Rá-Va-Cha !

Tấm thảm cỏ đó trải ra trong nhà
Soạn sẵn, mà cho ai như vậy ?
Hình như đây là chỗ dành phần
Để một Sa-môn ngủ chăng ? ”.

– “ Xin thưa Tôn-giả Ma-Găng-Đi-Dà !

Gô-Ta-Ma Sa-môn Thích tử
Xuất gia tự dòng họ Thích Ca
Tiếng đồn tốt đẹp lan xa :
‘Gô-Ta-Ma, bậc trí hòa sâu xa
Chánh Đẳng Giác, Đại A-La-Hán,
Minh Hạnh Túc viên mãn toàn chu
Thiện Thế, Điều Ngự Trượng Phu,
Vô Thượng Sĩ, Thiên Nhân Sư, Phật Đà,
Thế Tôn và bậc Thế Gian Giải’,
Chỗ nằm ấy được soạn cho Ngài ”.

– “ Này Tôn-giả ! Thật sự vậy :
Chúng tôi khi thấy chỗ này dành riêng
Sự ưu tiên, bất hạnh chỗ ngủ
Nơi lưu trú của Gô-Ta-Ma
Một người bất hạnh tỏ ra,
Phá hoại sự sống chính là ông ta ”.

– “ Này Ma-Găng-Đi-Da ! Thận trọng !

Lời nói phải thận trọng thốt ra .
Rất nhiều trí giả vương gia,
Rất nhiều trí giả thuộc Bà-la-môn,
Nhiều Sa-môn, trí giả Cư Sĩ

- Có lòng tin, kính quý với Ngài,
 Tu tập theo Thánh đạo ngay
 Theo sự chỉ thiện Pháp Ngài thuyết ra ”.
- “ Này Pha-Rá-Va-Cha Tôn-giả !
 Ngay khi cả đôi diện vị này
 Thì chúng tôi cũng nói ngay
 Những điều đã nói như vậy vừa qua ”.
- “ Nếu Ma-Găng-Đi-Da hoan hỷ
 Tôi sẽ gặp, nói kỹ điều này
 Với Ngài Gô-Ta-Ma ngay ! ”.
- “ Vâng, Tôn-giả cứ trình bày khúc nôi
 Những điều tôi mới vừa nói tới ”.
- Đức Phật với thiên nhĩ tịnh thanh
 Từ xa Ngài đã nghe rành
 Câu chuyện giữa hai vị nhanh cấp kỳ .
 Đáng Toàn Tri buổi chiều xuất định,
 Từ độc cư thiền tịnh đứng lên
 Đi đến nhà lửa nói trên,
 Trên thảm cỏ sẵn Ngài liền ngồi an,
 Rồi hỏi sang vị Bàn-môn nọ
 Thuộc dòng họ Phá-Rá-Vá-Cha :
- “ Này ông Phá-Rá-Vá-Cha !
 Có phải đã có xảy ra đặc thù
 Cuộc nói chuyện của du-sĩ đó
 Về thảm cỏ với ông phải không ? ”.
- Nghe hỏi vậy, vị Bàn-môn
 Hoảng hốt, dựng ngược tóc lông – đáp rằng :
- “ Đây là điều con đang muốn bạch
 Để Tôn Giả phân tách, giảng ra .

- Ngờ đâu đại trí Phật Đà
 Đã đoán trước việc xảy ra như vậy ”.
- Câu chuyện Ngài Thế Tôn Toàn Trí
 Đang nói với Phạm-chí trải qua
 Thì ông Ma-Găng-Đi-Da
 Ngao du, trở lại ngôi nhà lửa đây.
 Gặp Thế Tôn, thốt ngay lời nói
 Lời xã giao, thăm hỏi đãi bồi,
 Rồi ông một bên liền ngồi .
 Phật bảo du-sĩ đang ngồi không xa :
- “ Này Ma-Găng-Đi-Da ! Con mắt
 Ưa thích Sắc, ái lạc sắc hoại,
 Hoan hỷ sắc . Được Như Lai
 Nhiếp phục, thủ hộ mắt này ngoài trong,
 Và thuyết pháp để phòng hộ mắt .
 Có phải vì bởi mắt, nên ông
 Bảo : ‘Gô-Ta-Ma Sa-môn
 Người phá hoại sự sống còn’ phải không ? ”.
- “ Thừa Tôn-giả Sa-môn ! Đúng vậy !
 Sự sống bị phá hoại bởi Ngài
 Thánh điển chúng tôi xưa nay
 Truyền lại như thế, chắc Ngài cũng thông ? ”.
- “ Hỡi này ông Ma-Găng-Đi-Dá !
 Tai thích tiếng êm ả, du dương .
 Lưỡi thích vị , mũi thích hương,
 Thân ưa thích xúc , Pháp thường ý ưa,
 Suốt sớm trưa, ái lạc pháp ấy,
 Hoan hỷ với pháp ấy gần xa ...
 Này ông Ma-Găng-Đi-Da !
 Có phải vì vậy ông đà nói ra :

- ‘Sa-môn Gô-Ta-Ma, ông ấy
 Người phá hoại sự sống’, phải không ?”.
- “ Đúng là vậy, nói thật lòng
 Tôi nói ‘Tôn Giả Ngài không thương gì,
 Phá hoại đi sự sống’ là vậy”.
- “ Này Du-sĩ ! Ông thấy thế nào ?
 Ở đây, có người trước sau
 Đam mê các sắc-pháp nào đã do
 Mắt nhận thức, liền cho sắc ấy
 Là khả ái, khả lạc, vui nhiều,
 Liên hệ đến dục sớm chiều,
 Hấp dẫn . Sau đó khá nhiều thời gian,
 Khi rõ ràng như chân được biết
 Sự tập khởi, đoạn diệt, hiểm nguy,
 Vị ngọt và sự xuất ly
 Của các sắc-pháp ; sau khi diệt trừ
 Nhiệt não và đoạn trừ sắc ái
 Đối với loại sắc-pháp ở đây,
 Người ấy trú khát ái này
 Đã đoạn trừ, đã diệt ngay hoàn toàn
 Với nội tâm tịnh an thuận nhĩ .
 Này Ma-Găng-Đi-Dá ! Vậy thì
 Về người này, ông nghĩ gì ? ”.
- “ Thừa Tôn Giả ! Không có chi nói vào ”.
- “ Ông nghĩ sao, nếu người nào đó
 Trước kia có nhiều sự đam mê
 Các tiếng do tai nhận về,
 Các hương do mũi mọi bề nhận ra,
 Các vị là do lưỡi nhận thức

- Xúc do thân nhận thức đủ đầy ...
 Nhận biết được ngũ trần này
 Đáng yêu, thích ý, chứa đầy thứ vui
 Sắc, tiếng, mùi ... liên hệ đến dục
 Hấp dẫn . Rồi tiếp tục tháng ngày
 Sau khi như chân biết ngay
 Sự tập khởi, sự đoạn rày, hiểm nguy,
 Vị ngọt, sự xuất ly tức khắc
 Ngũ trần : sắc, vị, xúc, thính, hương,
 Sau khi trừ diệt kiên cường
 Các ái, nhiệt não nhiễm vương ngũ trần,
 Người này dần trú khát ái chính,
 Được đoạn trừ ; an tịnh nội tâm.
 Ma-Găng-Đi-Dá ! Thâm tâm
 Ông nghĩ gì đến người nhằm diện đây ? ”.
- “ Không có gì, thưa Ngài Tôn Giả !
- “ Này Ma-Găng-Đi-Dá ! Chính Ta
 Khi còn là người tại gia
 Ta sống hưởng thụ xa hoa, đủ đầy
 Sung mãn, năm dục này trưởng dưỡng,
 Các sắc-pháp do hướng mắt ta
 Nhận thức sắc-pháp trải qua
 Đáng vui, thích thú cùng là đáng yêu,
 Liên hệ nhiều đến dục, hấp dẫn ...
 Các tiếng lẫn vị, xúc, hương phần
 Nhận thức được do ngũ căn
 (Mắt, tai, mũi, lưỡi và thân ấy đều)
 Thật đáng yêu, đáng vui mọi lúc
 Liên hệ dục , hấp dẫn với ta .
 Này ông Ma-Găng-Đi-Da !

Lâu đài ta có ba tòa ba nơi :
 Một tòa thờ dành cho mùa hạ,
 Một mùa đông , một cả mùa mưa .
 Và trong bốn tháng mùa mưa
 Ta sống hưởng thụ , say sưa nhạc đàn,
 Nữ vũ công ca xang lá lướt .
 Ta không bước xuống khỏi lâu đài .
 Nhưng rồi sau thời gian dài
 Sau khi biết được đủ đầy như chân
 Sự tập khởi và phần đoạn diệt,
 Ta cũng biết vị ngọt, hiểm nguy,
 Biết được về sự xuất ly
 Của các dục vọng ; sau khi diệt trừ
 Nhiệt não và đoạn trừ dục ái,
 Ta trú với khát ái đoạn trừ
 Với nội tâm tịnh, an như .
 Rồi ta đã thấy rõ từ điếm kia
 Chúng sinh khác, chưa lìa tham ái
 Với các dục nguy hại, họa tai
 Bị các dục ái nghiền nhai,
 Đang bị nhiệt não thiêu hoại, khổ thay !
 Chạy theo ngay các dục ái đó .
 Ta không ước như họ ở đây
 Ta không ham thích điều này
 Vì sao như vậy ? Ta nay nói rằng :
 Có hỷ lạc, có phân ly dục
 Và tiếp tục bất thiện pháp ly,
 Chúng đạt Thiên lạc tức thì
 An trú hỷ lạc , mọi thì hỷ hoan .
 Ví như, này Ma-Găng-Đi-Dá !

Một Gia Chủ sang cả, giàu thay !
 Hay người con trai ông này
 Giàu sang, tài vật dư đầy, phủ phê
 Sở hữu nhiều, tràn trề hưởng thụ
 Rất đầy đủ , sung mãn ai tày !
 Năm dục trưởng dưỡng hằng ngày,
 Các pháp nhận thức do rày ngũ căn .
 Mắt, tai, mũi, lưỡi, thân nhận thức
 Đều vui thích và thực đáng yêu,
 Liên hệ đến dục rất nhiều
 Khả năng hấp dẫn mọi điều mọi bên .
 Vị nói trên sau khi thực hiện
 Thiện thân hành và thiện khẩu hành
 Cùng là làm thiện ý hành,
 Đến khi thân hoại, được sanh cõi Trời
 Với Chư Thiên cõi Trời Đạo Lợi
 (Thường nói tới : Tam thập tam thiên)
 Cộng trú cùng với chư Thiên
 Rừng Nan-Đa-Ná này liền sống đây .
 Chúng Thiên nữ thường vây quanh mãi,
 Thiên tử ấy thọ hưởng đêm ngày
 Năm thiên-dục trưởng dưỡng này
 Một cách sung mãn, đủ đầy trải qua .
 Này Ma-Găng-Đi-Da ! Ông nghĩ
 Sao về vị Thiên tử nói qua ?
 Vị ấy có ước vọng là
 Được làm Gia Chủ & con Gia Chủ vậy ?
 Trở lui ngay về với các dục
 Thuộc loài người tiếp tục hay không ? ”
 – “ Thừa Ngài ! Chắc chắn là không !

Vì rằng nhân-dục hưởng trong cõi đời
 So thiên-dục cõi Trời sao được !
 Điều ô trước sao sánh diệu kỳ !”.

– “ Ma-Găng-Đi-Dá ! Vậy thì
 Cũng thế, Ta ở thời kỳ tại gia
 Được hưởng qua rất nhiều sung sướng,
 Dục trưởng dưỡng các loại đủ đầy .
 Nhưng Ta tỉnh ngộ, hiểu ngay
 Trú với khát ái diệt đây hoàn toàn
 Với nội tâm tịnh an như vậy .
 Nên Ta thấy chúng sanh khác kia
 Tham ái, các dục chưa lìa
 Bị các dục ái cắt chia nhai nghiền
 Bị thiêu đốt liên miên bởi dục
 Đang chạy theo các dục đêm ngày .
 Với hạng chúng sanh như vậy
 Ta không ước vọng sánh tày họ đâu !
 Không ham thích . Vì sao như vậy ?
 Vì ta thấy dục họ thấp hèn.
 Ta đạt thiên-lạc ấy, bèn
 An trú, hoan hỷ bao phen lạc này .
 Ví như, này Ma-Găng-Đi-Dá !
 Một người đã bị cùi lâu nay
 Lở lói, thối tha đêm ngày,
 Bị trùng đục khoét, nước rày chảy ra .
 Người ấy đang cào da rách rộng
 Các vết thương với móng tay mình,
 Hơ đốt khắp cả thân hình
 Trên hồ than lửa nóng kinh ngày hè .
 Các bạn bè, bà con quyến thuộc

Mời một vị thầy thuốc có tài
 Chuyên khoa mổ xẻ đến ngay,
 Vị y sĩ ấy cho người này thuốc thang,
 Dùng thuốc xong, hoàn toàn khỏi bệnh
 Khỏi cùi hủi, dứt bệnh, lạc an,
 Tự do tự tại, nhẹ nhàng
 Có thể đi lại dễ dàng mọi nơi .
 Rồi một thời, người ấy nhìn thấy
 Người cùi giống người ấy trước đây
 Nhức nhối, khổ sở như vậy.
 Ma-Găng-Đi-Dá ! Chuyện này nghĩ sao ?
 Người ấy ước vọng vào như trước
 Hồ than hừng hay được thuốc thang ?”.

– “ Thừa không, Tôn-Giả Kiều-Đàm !
 Vì sao vậy ? Vì khi đang bệnh, thì
 Cần cấp kỳ thuốc để trị bệnh,
 Khi không bệnh thì thuốc đâu cần !”.

– “ Một ví dụ khác, về phần
 Một người cùi hủi, với thân lở nhiều
 Giống như điều người cùi trước có
 Nhưng người đó gặp một duyên may
 Gặp một thầy thuốc đại tài
 Cho thuốc hay uống, người này lành ngay
 Khỏi cùi hủi, lòng đầy an lạc
 Đi lại các nơi khác tự do .
 Nhưng hai lực sĩ thật to
 Nắm hai tay chặt không cho vẫy vùng,
 Kéo người ấy đến vùng lửa cháy
 Hồ than hừng để đẩy xuống mau .
 Ma-Găng-Đi-Dá ! Nghĩ sao ?

- Người ấy có bị khổ sâu thân đây ?
 Vật vả qua phía này phía nọ ? ”.
- “ Thưa Tôn Giả ! Thật có như vậy !
 Vì sự xúc chạm lửa đây
 Rất là đau khổ, lửa này nóng kinh ! ”.
- “ Vậy thật tình, thế nào ông nghĩ
 Có phải chỉ hiện tại chạm vào
 Lửa đang hùng hực cháy cao
 Là sự nhiệt não, khổ sâu, hại thay !
 Hay trước đây. Xúc chạm với lửa
 Là nhiệt não, khổ tựa khảo tra ? ”.
- “ Thưa Tôn Giả Gô-Ta-Ma !
 Hiện tại chạm lửa rất là khổ đau,
 Rất nhiệt não, khổ sâu bi thảm .
 Xưa kia, sự xúc chạm lửa vậy
 Đã là cháy bỏng, khổ thay !
 Tuy vậy, với người cùi này, trải qua
 Thân lở lói, chảy ra nước thối
 Các loài trùng sớm tối khoét sâu,
 Người cùi hủi ấy đang cào
 Vết thương rách miệng băng vào móng tay.
 Nhưng người này xúc chạm với lửa,
 Lại phản tưởng như tựa vui an
 Được lạc thọ, thấy nhẹ nhàng
 (Bớt sự nhức nhối, khổ nản trải qua) ”.
- “ Này Ma-Găng-Đi-Da ! Cũng vậy
 Khi Ta lấy ví dụ trên đây
 Những chúng sanh ái dục đây
 Đang bị nhai nghiền, dục này đốt thiêu .
 Chưa diệt tiêu ái tham với dục

- Với các căn tiếp tục hoại mau .
 Nhưng khi xúc chạm khổ đau
 Với các dục, lại tưởng vào ngược ngay
 Phản tưởng đây chính là lạc thọ .
 Những người có bệnh hủi cùi này
 Càng hơ đốt thân họ đây
 Trên lửa hùng hực, càng gây thối nhiều,
 Càng hư nát, thêm điều bất tịnh .
 Cảm giác chính dễ chịu, thích rồi
 Do nhân duyên gãi ngứa thôi !
- Như chúng sanh ở trên đời tối tăm
 Chưa đoạn trừ ái tham với dục
 Đang bị các ái dục nghiền nhai
 Bị dục nhiệt não thiêu hoại,
 Họ chỉ cảm giác vui thay, thích liền,
 Chính do duyên năm dục trưởng dưỡng .
 Ông có thể tưởng tượng ra rằng :
 Vị Vua hay vị đại thần
 Của vua, hưởng thụ muôn phần sướng thay !
 Rất đủ đây, sung mãn an hưởng
 Năm món dục trưởng dưỡng hằng ngày,
 Dục ái chưa được diệt ngay
 Chưa diệt dục nhiệt não này thẳng tay,
 Đã trú, đang trú hay sẽ trú
 Với khát ái xưa cũ trừ xong
 Với nội tâm an tịnh không ? ”.
- “ Kính thưa Tôn Giả ! Thật không thể vậy ”.
- “ Lành thay ! Này Ma-Găng-Đi-Dá !
 Ta cũng đã không thấy, không nghe
 Vua hay đại thần , mọi bề

Hưởng thụ sung mãn, tràn trề, toại tâm
 Dục trưởng dưỡng cả năm hưởng mãi .
 Nhưng dục ái chưa được đoạn trừ,
 Dục nhiệt não chưa diệt trừ,
 Đã, đang, sẽ trú an-như đủ đây,
 Với khát ái ở đây trừ diệt,
 Với nội tâm tịnh khiết an hòa .

Nhưng này Ma-Găng-Đi-Da !
 Sa-môn, Phạm-chí kể ra vị nào
 Đã, đang, sẽ sống vào khát ái
 Được đoạn trừ, nội tại tịnh an.
 Như chân biết được rõ ràng
 Sự tập khởi, sự hoàn toàn diệt đi,
 Vị ngọt, sự hiểm nguy mọi lúc,
 Sự xuất ly các dục như vậy,
 Với dục ái được diệt ngay,
 Với dục nhiệt não sâu dày diệt mau,
 Đã, đang, sẽ trú vào khát ái
 Được đoạn trừ , ở đây nội tâm
 An tịnh một cách thâm trầm ”.

Rồi Phật cảm hứng Pháp âm tuyên vầy :

*“ Không bệnh, lợi-tối-thắng đây,
 Niết-bàn, lạc-tối-thắng này, vui thay !
 Bát Chánh đạo thẳng ngay
 Con đường bất tử chứa đầy lạc an ”.*

Được nghe vậy, Ma-Găng-Đi-Dá
 Nói rằng : “ Bạch Tôn Giả Kiều Đàm !
 Vi diệu thay ! Ngài Kiều Đàm !
 Lời khéo được đức Kiều Đàm nói đây :
“ Không bệnh, lợi-tối-thắng đây,

Niết-bàn, lạc-tối-thắng này vui thay ! ”

Con cũng vậy, xin thưa Tôn Giả !
 Chính con đã nghe được vậy, từ
 Các Tôn Sư, Đại Tôn Sư
 Du sĩ đã nói y như lời này .
 Như vậy thời lời Ngài nói tới
 Phù hợp với lời các Tôn Sư ”.

– “ Du-sĩ ! Ông nói khu khu
 Bảo lời Ta nói giống như họ, thì
 Sao là không bệnh chi, nghĩa ấy ?
 Và như vậy, thế nào Niết-bàn ? ”.

Du sĩ nghe vậy, vội vàng
 Lấy tay xoa bóp trên toàn chân tay
 Và nói ngay : “ Kiều Đàm Tôn Giả !
 Tôi rờng rã không bệnh, vui rồi !
 Không có bệnh gì ở tôi ! ”.

– “ Ma-Găng-Đi-Dá ! Hiện thời ví như
 Một người từ sinh ra mù mắt
 Không thấy sắc : đen, trắng, vàng, xanh ...

Không biết có & không thẳng bằng,
 Không biết tinh tú, mặt trăng, mặt trời .
 Người ấy nghe một người sáng mắt
 Nói rằng : ‘Thật tám vải đẹp xinh,
 Không bị cấu uế, trắng tinh’.

Người mù nghe vậy, thật tình vui thay !

Người mù này muốn tìm vải trắng
 Có một người tâm chẳng thiện hiền
 Đánh lừa người mù, lấy liền
 Tám y thô tháo, dính nguyên đất, dầu
 Rồi nói mau : “Đây là tám vải

Trắng tinh, lại không cấu uế nào
Xinh đẹp, thanh tịnh biết bao ! ”.

Người mù liền lấy đắp vào mình y
Sau khi đắp vào thì hoan hỷ
Thốt lên lời tự thị như vậy :
‘ Tám vải không cấu uế này
Trắng tinh và tốt đẹp thay đây mà’.
Này Ma-Găng-Đi-Da ! Ông nghĩ
Kẻ sinh ra đã bị mù này
Nghĩ sao y nói như vậy ? ”.

– “ Tôn Giả ! Do chính ở đây người mù
Không thấy, biết đặc thù màu sắc,
Những cảm giác dơ dáy, sạch tinh ...
Người mù chỉ có lòng tin
Nghe lời kẻ xấu gạt mình nói ra ”.

– “ Này Ma-Găng-Đi-Da ! Cũng vậy,
Các du sĩ không thấy, mù lòa
Không biết không bệnh chi là,
Niết-bàn không thấy, nói ra như vậy :
*“ Không bệnh, lợi-tối-thắng đây,
Niết-bàn, lạc-tối-thắng này vui thay ! ”.*

Ma-Găng-Đi-Da này ! Câu kệ
Thời quá khứ liên hệ đã qua
Được bậc La-Hán, Phật Đà
Nói lên như vậy, chính là kệ đây :

*“ Không bệnh, lợi-tối-thắng đây,
Niết-bàn, lạc-tối-thắng này, vui thay !
Bát Chánh đạo đạo thắng ngay
Con đường bất tử chứa đầy lạc an ”.*

Câu kệ dần được lan truyền tới
Phổ quát với dân chúng, phàm phu .

Ma-Găng-Đi-Dá ! Phạm trừ
Thân này biến hoại thiên thu chẳng bền,
Như cục bướu, mũi tên, bệnh hoạn,
Điều bất hạnh vô hạn, trầm kha .

Như điều ông đã nói qua :
‘ Thừa Tôn-giả Gô-Ta-Ma ! Như vậy :
Chính cái này là không bệnh đây,
Chính cái ấy là cái này đây ! ’.

Ông Ma-Găng-Đi-Da này !
Ông không có Thánh nhãn đây viên thông.
Vớ Thánh nhãn thì ông có thể
Biết không bệnh, có thể thấy ngay
Niết-bàn diệu dụng ở đây ”.

– “ Con tin Tôn Giả như vậy sâu xa :
‘ Tôn Giả Gô-Ta-Ma có thể
Thuyết pháp để ta biết rõ ràng
Không bệnh, thấy được Niết-bàn ”.

– “ Ma-Găng-Đi-Dá ! Ta hằng ví như
Người mù từ sinh ra, không rõ
Sắc đen, trắng, xanh, đỏ, tía, vàng,
Không thấy có & không thặng bằng,
Không thấy tinh tú, mặt trăng, mặt trời .
Bạn hữu, thân quyến mời một vị
Là Y sĩ mổ mắt có tài
Đến để mổ cho người này,
Sau khi mổ mắt, thuốc hay đã dùng,
Nhưng cuối cùng mắt không sáng tỏ ,
Ông nghĩ thầy thuốc đó thế nào ?

- Cảm thấy thất vọng biết bao,
Mệt mỏi, phiền não do vào chuyện qua ? ”.
- “ Tôn Giả Gô-Ta-Ma ! Đúng vậy ”.
- “ Cũng như vậy, Ma-Găng-Đi-Da !
Nếu vì ông, Ta thuyết ra :
‘ Đây là không bệnh, đây qua Niết-bàn ! ’
Nhưng ông lại hoàn toàn không biết
Không bệnh ấy, không biết Niết-bàn .
Như vậy là công dã tràng
Làm Ta mệt mỏi, kéo sang não phiền ”.
- “ Con có liền niềm tin Tôn Giả
Là Tôn-giả có thể giảng qua,
Thuyết pháp cho con vỡ òa
Được biết không bệnh, thấy ra Niết-bàn ”.
- “ Này Ma-Găng-Đi-Da ! Được ví
Người sinh ra đã bị mù lòa
Nên không hề được thấy qua
Sắc vàng, đen, đỏ cùng là trắng, xanh,
Không thấy rành thẳng bằng hay chẳng,
Không thấy tận tinh tú, trời, trăng ...
Nghe người mắt sáng nói rằng :
‘ Tắm vải này thật vô ngần đẹp xinh !
Vải trắng tinh và không cấu uế ’.
Người mù này nghe thế tin ngay .
Kẻ ấy muốn lừa người này
Đưa tấm vải đã dính dây đất, dầu,
Rồi nói mau : “ Đây là tấm vải
Không cấu uế mà lại đẹp xinh .
Này bạn ! Tắm vải trắng tinh
Thanh tịnh cho bạn mặc tình dùng qua ! ”.

- Người mù lòa này liền cầm lấy
Rồi y đắp tấm vải trên thân .
Sau đó, quyền thuộc, bạn thân
Liền mời Y sĩ chuyên phần về khoa
Giải phẫu , và trước khi mổ xẻ
Cho thuốc để bài tiết các bên
Bài tiết như bản phía trên,
Bài tiết phía dưới để liền sạch mau .
Xức thuốc mắt, thoa dầu cho mắt,
Lỗ mũi đặt loại thuốc cho thông .
- Sau khi đã chữa trị xong
Mắt được thấy rõ, sáng trong tinh tường .
Vội mắt thấy tinh tường như vậy
Người ấy thấy rõ tấm vải thô
Dầu dơ và đất dính vô,
Dứt lòng yêu mến với đồ đã yêu,
Tức giận nhiều với người bạn ác
Đã lừa gạt, đưa tấm vải này,
Xem y như thù địch ngay,
Nếu có thể giết kẻ này, không tha !
- Này Ma-Găng-Đi-Da ! Cũng vậy
Nếu Ta lại bảo ông như vậy :
‘ Sự không bệnh ấy là đây,
Nơi Niết-bàn ấy là đây’ rõ ràng .
Vội Niết-bàn ông có thể thấy,
Biết không bệnh như vậy viên thông
Vội mắt sáng rõ cho ông
Lòng tham dục đối với trong năm điều
(Năm thủ uẩn) được tiêu diệt kỹ
Ông có thể suy nghĩ như sau :

‘ Thật sự một thời gian lâu
 Ta bị tâm ấy trước sau dối lừa
 Lừa gạt ta sớm trưa rờng rã
 Và ta đã chấp thủ đảnh rành
 Chấp sắc, thọ, tưởng, thức, hành,
 Do duyên chấp thủ ấy, thành Hữu sanh .
 Do duyên ‘hữu’, có Sanh đơm kết,
 Do duyên ‘sanh’, già, chết, sầu bi,
 Khô, ưu, não khởi tức thì.
 Như vậy sự tập khởi thì xảy ra
 Của toàn bộ gọi là Khổ Uẩn ”.

– “ Dù bất luận chuyển biến thế nào
 Con tin Tôn Giả thanh cao
 Có thể thuyết giảng thâm sâu những lời
 Để có thể nơi ngôi đứng dậy
 Con sẽ thấy, không còn mù lòa ”.

– “ Vậy này Ma-Găng-Đi-Da !
 Ông hãy thân cận dưới tòa Chân nhân.
 Do thân cận chân-nhân, sẽ được
 Nghe diệu pháp . Nghe được rồi thì
 Sống đúng chánh pháp, pháp tùy
 Ông tự mình thấy, tự tri như vậy :
 ‘ Cục bấu đây, mũi tên, bệnh chướng,
 Được trừ diệt, không vương dư tàn,
 Chấp thủ được ta diệt tan
 Nên ‘hữu’ bị diệt, con đàng ‘sanh’ tiêu .
 Do ‘sanh’ diệt, diệt tiêu già, chết,
 Sầu, bi, khổ, ưu hết, não tan.
 Như vậy đoạn diệt hoàn toàn
 Toàn bộ khổ uẩn, lạc an nhẹ nhàng .

Nghe nói vậy, Ma-Găng-Đi-Dá
 Bạch với Phật : “ Tôn Giả ! Lành thay !
 Bạch Tôn Giả ! Vi diệu thay !
 Như người dựng đứng vật đang ngã nằm
 Chỉ hướng kẻ sai lầm lạc lối
 Đem đèn sáng vào tối như bùng
 Để ai có mắt mở bừng
 Có thể thấy được sáng trưng sắc màu .

Cũng như vậy , nhiệm màu Chánh Pháp
 Được Thế Tôn phân tách, trình bày
 Con xin quy ngưỡng từ nay
 Quy y đức Phật , nương ngay Pháp màu
 Quy y Tăng thanh cao đức cả
 Nói tiếp nhau hoằng hóa Pháp môn .
 Mong Thế Tôn nhận cho con
 Được phép nhập chúng, vương tròn lợi tha
 Thọ Đại giới xuất gia Cụ Túc
 Thành Tỷ Kheo thu thúc lục căn ”

– “ Ma-Găng-Đi-Dá ! Hiểu chăng ?
 Như Lai Giới Luật pháp đấng soi đường
 Có qui định : thường thường ngoại đạo
 Muốn quay về Tam Bảo xuất gia
 Bốn tháng biệt trú trải qua
 Sau đó thấy được , Tăng Già chuẩn y
 Được xuất gia nghiêm trì Giới luật
 Thành Tỷ Kheo , pháp Phật bảo tồn ”.

– “ Kính bạch Đại Đức Thế Tôn !
 Nếu trong pháp luật tịnh môn định là
 Kẻ ngoại đạo phải qua bốn tháng
 Sống biệt trú để quán sai lầm

Trước kia , cả thân lẫn tâm
Sau đó mới được Chúng Tăng nhận vào .

Thì nay con với bao tha thiết
Mong gia nhập siêu việt Tăng-thân
Tình nguyện biệt trú Bốn năm
Sau đó Tăng Chúng âm thầm thăm tra
Cho xuất gia Tỷ Kheo Cụ-túc
Giữ đại giới, thu thúc, cần chuyên ”.

– “ Này Ma-Găng- Đi-Dá ! Tuy nhiên
Chúng sinh, Ta thấy không tuyền giống nhau
Cá tính người , trước sau sai biệt
Có trường hợp cần thiết đổi thay
Ngoại lệ , được miễn Luật này
Như người ; tâm ý thẳng ngay, chí thành
Ta cho phép cử hành nghi thức
Lễ xuất gia thành bực Tỷ Kheo
Đại Giới Cụ Túc vâng theo
Ba y một bát , sống nghèo độc cư ”.

Tâm Đại Đức an nhu , cần mẫn
Không phóng dật, vượt thẳng, nhiệt tâm
Độc cư rừng vắng âm thầm
Không bao lâu đã chứng tầm pháp siêu
Đạt mục tiêu tối cao bậc thánh
Người xuất gia chân chánh mong cầu
Vô thượng phạm hạnh cao sâu
Tự mình chứng ngộ pháp mâu minh quang
Với thẳng trí , trú an , chứng đạt
Tâm vị ấy an lạc sáng trong
Dục lậu , hữu lậu thoát xong
Thoát vô minh lậu , khỏi vòng trói trăn

Liên hiểu rõ : Tự thân giải thoát
Sanh đã tận , phạm hạnh đã thành
Việc cần làm đã thực hành
Sau đời hiện tại , Vô sanh hiển bày .

Tự thấu hiểu và ngay lập tức
Vị Đại Đức này đã trở thành
Bậc A-La-Hán tịnh thanh
Nhiệt tâm hồng hóa Pháp lành truyền lưu./-

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật (3 L)

*
* *

(*Chấm dứt Kinh số 75 : M ÀGANDIYA SUTTA*)

